

МЕТОДИ І ЗАСОБИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВУЗІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

У статті розглянуто аспекти комунікативно орієнтованих підходів до вивчення іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах. Це можна досягти завдяки використанню рольових ігор, дебатів, проблемних ситуацій та інших завдань, що спонукають студентів до спілкування.

Ключові слова: комунікативні навички, вивчення іноземної мови, читання текстів, дискусії, ігри.

Abstract:

The article focuses on the aspects of communicatively oriented approaches to the learning foreign languages in non-linguistic higher educational establishments. To attain it is possible through using role games, debates, problem situations and other tasks that induce students to intercourse.

Keywords: communication skills, studying foreign language, reading, debates, role games.

Сучасні тенденції в курсі викладання іноземної мови як в середніх, так і у вищих навчальних закладах передбачають передусім реалізацію комунікативного підходу. Під комунікацією розуміють процес усного/письмового спілкування, суть якого полягає в обміні інформацією та її оцінюванні. Комунікативно-орієнтоване навчання передбачає формування у студентів комунікативної компетенції – здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації.

Тенденція до посилення комунікативної спрямованості навчального процесу, його наближення до реального процесу спілкування почала проявлятися вже давно – ще в середині 20 століття. Розробкою комунікативного методу в тій чи іншій мірі займалось багато наукових колективів та методистів у різних країнах. Найбільш вагомий внесок в обґрунтування методу зробили найпоспідовніші його прихильники і насамперед Г. Уїдоусан, У. Литвуд (Англія), Г.Е. Піфо (Германія), Ю.І. Пассов (Росія).

Метою навчання іноземним мовам у вищих навчальних закладах формування у студентів професійної комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма та аудіювання. Досягти цього в умовах обмеженої кількості годин, що виділяються на навчання іноземним мовам у немовних вузах дуже складно. Викладачі змушені враховувати недостатній рівень знань і вмінь, з якими випускники середніх шкіл приходять до вищих навчальних закладів, а також вирішувати проблему навчання студентів з різним рівнем мовної підготовки. За таких умов читання професійно-орієнтованих текстів стає основним видом мовленнєвої діяльності.

Звичайно професійне читання відіграє виключну роль у житті та діяльності фахівця. Читання іноземною мовою є для нього засобом задоволення як комунікативних, так і пізнавальних потреб оскільки дозволяє користуватися усіма засобами інформації: журналом, патентом, монографією, а з широким використанням мережі Internet – добре володіння читанням іноземною мовою стало пріоритетним. В умовах немовного вузу передбачається інтенсивне прискорене оволодіння читанням з переходом від інформативних до активних творчих розвиваючих інтенсивних форм пізнавальної та навчальної діяльності студентів з акцентом на професійно-побутовому спілкуванні.

Проте не можна обмежуватися лише читанням текстів якими б інформативними вони не були. Мова – це насамперед спілкування. Навчити студентів спілкуватися іноземною мовою дуже складно. Адже мовлення стимулюється не необхідністю, а потребою в реальному спілкуванні. Головне для реалізації цієї мети – подолати мовленнєвий бар'єр та позбавити людину страху розмовляти чужою мовою, «розговорити» її. На заняттях студентам слід надавати можливість використовувати мову в реальних життєвих ситуаціях. Це в свою чергу дозволить їм навчитися використовувати лексичний запас та граматичні форми для вираження власних думок. Однією з передумов цього – це проведення заняття

повністю іноземною мовою, що занурить студентів у середовище мови, яку вони вивчають. Правила значення нових слів слід пояснювати за допомогою знайомої студенту лексики, граматичних конструкцій та виразів, за допомогою жестів та міміки, малюнків, наочності тощо.

Надзвичайно ефективним є використання на уроках рольових ігор чи драматизацій, в яких студенти спілкуються в парах один з одним або в групах. Це не лише дозволяє зробити урок більш різноманітним, а й дає можливість студентам проявити мовленнєву самостійність, реалізувати комунікативні вміння та мовленнєві навички. Вони можуть допомагати один одному успішно корегувати висловлювання своїх співбесідників, навіть якщо викладач не дає такого завдання.

Саме серії завдання відкривають можливості використання іноземної мови для повсякденного спілкування, а також для вирішення професійних завдань. Забезпечуючи формування відповідних видів мовленнєвої діяльності, вони допомагають реалізувати основну функцію вивчення іноземної мови у ВНЗ – формування у студентів професійної комунікативної компетенції. Створюючи проблемні ситуації, викладачу слід слідкувати, щоб завдання відповідали рівню наявних знань та інтелектуальних можливостей студентів, не були стереотипними відображали реальні ситуації професійної діяльності, подавали проблему під несподіваним кутом зору.

Дуже цікавими на заняттях з іноземної мови є дискусійні ігри, де обговорюються актуальні та цікаві для студентів питання. Кожен обирає собі певну роль і говорить від імені обраного ним персонажу. Змістом таких дискусій може бути будь-яка проблема реального життя. Наприклад, вибір професії, плани на майбутнє, відносини з батьками, захист навколишнього середовища і т.д. Можна створювати професійно-орієнтовані дискусії прив'язуючи їх до майбутньої спеціальності студентів із застосуванням відповідної спеціалізованої лексики. За основу таких обговорень можна брати інформацію взятую з прочитаних технічних текстів статей. Викладач бере на себе роль організатора спілкування, задає питання, звертає увагу на оригінальні думки учасників, спірні питання, знімає напругу, що виникає в процесі.

Описані технології комунікативно орієнтованого навчання іноземних мов в немовному вузі впливають не лише на комунікативну і мовленнєво-мисленнєву діяльність, а й на пізнавальну, творчу; вони тренують увагу, пам'ять, розвивають мислення, а також мають високі мотиваційні характеристики.

Медведєва Світлана Олександрівна, викладач кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету

Medvedeva Svitlana Oleksandrivna, LTeacher of Foreign Languages' Department in Vinnitsa National Technical University

Присяжна Олеся Дмитрівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету prysyazhnalesya@gmail.com

Prysyazhna Olesya Dmitrivna, Candidate of Philology Sciences, Senior Lecturer of Foreign Languages' Department in Vinnitsa National Technical University prysyazhnalesya@gmail.com